Lietas Nr. A420596612
Lietas arhīva Nr. A42-02620-13/28

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2013. gada 19. decembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese T.Jefremova,

piedaloties atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvei Sanitai Smilģei,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu /pers. A/ pieteikumā par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores 2012.gada 9.novembra lēmuma Nr.22.4.7/92812 2.punkta atcelšanu, mantiskā zaudējuma Ls 218 apmērā un morālā kaitējuma Ls 400 apmērā atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk arī – VID vai atbildētājs) Nodokļu pārvaldes Rīgas Latgales priekšpilsētas klientu apkalpošanas centra vadītāja vietnieka p.i. 2011. gada 27. septembrī, izvērtējot /pers. A/ (turpmāk arī – pieteicējs) iesniegto 2010. gada ienākumu deklarāciju, pieņēma lēmumu Nr. 8.21.4.2/29157, ar kuru nolēma noteikt iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk arī – IIN) piemaksu Ls 414,83, norādot, ka aprēķinātais IIN nav samazināms par Itālijā samaksāto nodokli, jo deklarācijai pievienotie valsts valodā pārtulkotie dokumenti par Itālijā gūtajiem ienākumiem un ieturēto IIN nav apliecināti ārvalstu nodokļu administrācijā.

Nepiekrītot minētajam VID Nodokļu pārvaldes Rīgas Latgales klientu apkalpošanas centra vadītāja vietnieka p.i. lēmumam Nr. 8.21.4.2/29157, pieteicējs to apstrīdēja VID ģenerāldirektoram.

Izskatot pieteicēja sūdzību, VID ģenerāldirektore 2011. gada 16. novembrī pieņēma lēmumu Nr. 22.4.7/79880 (turpmāk arī – Sākotnējais lēmums), ar kuru atstāja negrozītu VID Nodokļu pārvaldes Rīgas Latgales priekšpilsētas klientu apkalpošanas centra vadītāja vietnieka 2011. gada 27. septembra lēmumu Nr. 8.21.4.2/29157.

[2] VID Nodokļu pārvaldes Rīgas Latgales priekšpilsētas klientu apkalpošanas centrs 2012. gada 22. maija vēstulē Nr. 8.21.4.2/18866 informēja pieteicēju, ka 2011. gada 8. decembrī ir nosūtīts pieprasījums Itālijas Republikas nodokļu administrācijai sniegt apliecinājumu par pieteicēja 2010. gadā gūtajiem ienākumiem un samaksātā nodokļa apmēru.

Ņemot vērā to, ka no Itālijas Republikas nodokļu administrācijas saņemts apstiprinājums par pieteicēja 2010. gadā gūtajiem ienākumiem un samaksāto nodokli, VID konstatēja, ka konkrētajā gadījumā administratīvais process pieteicēja lietā ir uzsākams no jauna un attiecīgi ir pārskatāms Sākotnējais lēmums.

[3] VID ģenerāldirektore 2012. gada 9. novembrī pieņēma lēmumu Nr. 22.4.7/92812 (turpmāk arī – Lēmums), ar kuru nolēma:
1) uzsākt administratīvo procesu no jauna pieteicēja administratīvajā lietā;
2) atstāt negrozītu Sākotnējo lēmumu daļā par IIN piemaksu Ls 211,07 apmērā;
3) atcelt Sākotnējo lēmumu daļā par IIN piemaksu Ls 203,76 apmērā.
Lēmumā norādīts turpmāk minētais.

[3.1] No lietas materiāliem secināms, ka pieteicējs 2010. gadā ir guvis ienākumus ārvalstīs uz tādu darba attiecību pamata, kas paredz viņu nodarbināt uz starptautiskajos pārvadājumos izmantojama kuģa. 2011. gada 25. maijā pieteicējs ir iesniedzis 2010. gada ienākumu deklarāciju, aizpildot gada ienākumu deklarācijas D, D2[1], D4 un D8 veidlapu. 2010. gada ienākumu deklarācijai pievienoti 2010. gadā veiktie attaisnotie izdevumi par ārstniecības pakalpojumiem, kvalifikācijas paaugstināšanu un zobārstniecības pakalpojumiem, kā arī jūrnieka grāmatiņas kopija un *DOLPHIN TANKER SRL* izsniegts sertifikāts par ieturēto nodokli Itālijā, kas ir iztulkots valsts valodā.

[3.2] Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8. panta ceturtā daļā paredz īpašu ar IIN apliekamā ienākuma noteikšanu, ja fiziskā persona gūst ienākumus uz tādu darba attiecību pamata, kas paredz šo personu nodarbināt uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa. Par taksācijas gada mēnesi, kurā persona ir nodarbināta (darba attiecībās) uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa, minētas personas ienākumi, par kuriem maksājams algas nodoklis, ir uz darba attiecību pamata gūtā ienākuma daļa šādā apmērā: virsniekiem – Ministru kabineta noteikto 2,5 mēneša minimālo darba algu apmērā; pārējam personālam – Ministru kabineta noteikto 1,5 mēneša minimālo darba algu apmērā.

Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" Pārejas noteikumu 68. punktā noteikts, ka maksātājs, kurš vēlas piemērot šā likuma 10. panta pirmās daļas 1., 2., 3., 5. un 6. punktā minētos izdevumus, 12. pantā noteikto neapliekamo minimumu un 13. panta pirmās daļas 1. un 4. punktā noteiktos atvieglojumus 2010. gadā gūtajiem ienākumiem, kuriem piemērojama šā likuma 15. panta 3.[1] daļā un septītajā daļā noteiktā nodokļa likme, un šā likuma 8. panta ceturtajā daļā minētajam ienākumam, deklarācijā norāda, ka izvēlējies piemērot minētos nodokļa atvieglojumus, un aprēķina par gadu maksājamā nodokļa vidējo svērto likmi, pamatojoties uz katra ienākuma, kam piemērota atšķirīga likme, daļu kopējā apliekamajā ienākumā, kā arī atmaksājamo nodokli nosaka pēc aprēķinātās vidējās svērtās likmes.

Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 12. panta devītā daļa (redakcijā, kas spēkā līdz 2012. gada 17. martam) nosaka, ka maksātāja ienākumiem, kuriem piemērojama šā likuma 15. panta trešajā daļā un septītajā daļā noteiktā nodokļa likme, šā likuma 8. panta ceturtajā daļā minētajam ienākumam un ienākumam, par kuru tiek maksāta patentmaksa vai fiksētais ienākuma nodoklis, nepiemēro šajā pantā noteikto neapliekamo minimumu.

Savukārt minētā likuma 13. panta trešā dala (redakcijā, kas spēkā līdz 2012. gada 17. martam) nosaka, ka šā panta pirmās daļas 1. punktā

noteiktie atvieglojumi nav piemērojami, ja šajā punktā minētās personas patstāvīgi saņem ar nodokli apliekamos ienākumus, kas pārsniedz noteikto nodokļa atvieglojuma apmēru, vai bezdarbnieka pabalstu (stipendiju) vai tās uztur kāda cita persona. Maksātājam tajā taksācijas gada periodā, kurā tas ir bijis mikrouzņēmuma – mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja – darbinieks, nepiemēro šā panta pirmās daļas 1. un 4. punktā noteiktos atvieglojumus. Maksātāja ienākumiem, kuriem piemērojama šā likuma 15. panta 3.[1] daļā un septītajā daļā noteiktā nodokļa likme, šā likuma 8. panta ceturtajā daļā minētajam ienākumam un ienākumam, par kuru tiek maksāta patentmaksa vai fiksētais ienākuma nodoklis, nepiemēro šā panta pirmās daļas 1. un 4. punktā noteiktos atvieglojumus.

Atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 17. februāra noteikumu Nr. 149 „Noteikumi par iedzīvotāju gada ienākumu deklarāciju un tās aizpildīšanas kārtību" 34.[3] punktam (redakcijā, kas spēkā līdz 2011. gada 31. decembrim) D8 pielikumu aizpilda nodokļa maksātājs, kurš aprēķina par gadu maksājamā nodokļa vidējo svērto likmi, pamatojoties uz katra ienākuma, kam piemērota atšķirīga likme, daļu kopējā apliekamajā ienākumā, kā arī atmaksājamo nodokli par 2010. gadā gūtajiem ienākumiem, un vēlas piemērot neapliekamo minimumu, atvieglojumus par apgādībā esošām personām un attaisnotos izdevumus.

Tā ka pieteicējs 2010. gada ienākumu deklarācijai ir pievienojis D8 pielikumu, tad IIN aprēķins tiek veikts, piemērojot vidējo svērto nodokļa likmi un attaisnotos izdevumus.

[3.3] Saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 24. panta trešo daļu nodokļu dubultā uzlikšana tiek novērsta, Latvijas Republikā maksājamo iedzīvotāju ienākuma nodokli samazinot par summu, kas ir vienāda ar ārvalstīs samaksāto nodokli, ja šī nodokļa samaksa ārvalstīs ir apliecināta ar ārvalstu nodokļu administrācijas apstiprinātiem dokumentiem, kuros uzrādīts apliekamais ienākums un ārvalstīs samaksātā nodokļa summa.

Vienlaikus šī likuma 24. panta ceturtajā daļā noteikts, ka šā panta trešajā daļā minētais samazinājums nedrīkst būt lielāks par summu, kas atbilstu Latvijā aprēķinātajam nodoklim par ārvalstī gūto ienākumu.

Tā kā Itālijas Republikas nodokļu administrācija ir apstiprinājusi pieteicēja 2010. gadā Itālijā gūtos ienākumus un samaksāto nodokli, tad pieteicēja 2010. gada ienākumu deklarācijas D2[1] pielikuma 7. ailē „Ārvalstīs samaksātais nodoklis" norādītā summa ir iekļaujama deklarācijā.

[3.4] VID secina, ka pieteicēja 2010. gada ienākumu deklarācijā nosakāmi gūtie ienākumi Ls 3135,49, attaisnotie izdevumi Ls 364 (par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem), apliekamais ienākums Ls 2771,49, aprēķinātais nodoklis pēc vidējās svērtās likmes Ls 720,59, avansā samaksātais nodoklis Ls 509,52. Tādējādi pieteicējam par 2010. gadu nosakāma IIN piemaksa Ls 211,07 (budžetā maksājamais IIN Ls 720,59 – avansā samaksātais IIN Ls 509,52).

[4] 2012. gada 7. decembrī tiesā saņemts pieteicēja pieteikums par Lēmuma 2. punkta atcelšanu, mantiskā zaudējuma Ls 218 apmērā un morālā kaitējuma Ls 400 apmērā atlīdzināšanu. Pieteikumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[4.1] VID pieņemtie lēmumi administratīvajā lietā attiecībā uz pieteicēju ir būtiski pretrunīgi, savstarpēji izslēdzoši, bet tajā pašā laikā ierobežo pieteicēja tiesības uz īpašumu. Tāpat no pretrunīgajiem VID lēmumiem secināms, ka ir pārkāpts patvaļas aizlieguma princips, jo katrs no VID lēmumiem ir pieņemts vienos un tajos pašos apstākļos, taču to rezultāts un uzliktais pienākums ir būtiski atšķirīgs.

[4.2] 2011. gada 25. maija pieteicēja gada ienākumu deklarācija D8 lapā 05. rindā ir norādīts, ka pieteicējai apliekamais ienākums ir Ls 1595,49. Savukārt Lēmumā 4. 1apā ir norādīts, ka pieteicējai apliekamais ienākums Ls 2771,49. Attiecīgi Lēmumā aprēķinātais iedzīvotāju ienākuma nodoklis Ls 211,07 ir rēķināts no citas summas, kā norādīts pieteicēja gada ienākumu deklarācijā. Ņemot vērā, ka summa ir lielāka, tātad arī budžetā maksājamais IIN ir aprēķināts lielāks nekā tam realitātē vajadzētu būt. Tādējādi pieteicējs uzskata, ka ir pārkāptas viņa cilvēktiesības, bez tiesiska pamata ierobežojot pieteicēja tiesības uz īpašumu.

[4.3] Piedziņa par Itālijas Republikā nomaksāto IIN ir atcelta, taču pēc 2012. gada 17. decembra var tikt uzsākta piedziņa par IIN, kas aprēķināts no pieteicēja gada ienākumu deklarācijā neatbilstošām summām.

[4.4] VID, pieņemot savstarpēji pretrunīgus lēmumus, kā arī ignorējot apstākli, ka par periodu, kurā pieteicējs tika nodarbināts Itālijas Republikā, ir samaksāts ienākuma nodoklis, ir nodarījis pieteicējam mantiskos zaudējumus, kā arī morālo kaitējumu. Pieteicējam bija nepieciešama juridiskā palīdzība, ko apstiprina 2012.gada 5.decembra rēķins Nr.2-05/12/2012 Ls 218 apmērā. Prettiesiskie VID lēmumi pieteicējam nodarījuši morālo kaitējumu Ls 400 apmērā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 96.pantu pieteicējs ir darījis visu iespējami, lai novērstu zaudējumu un kaitējuma rašanos, sadarbojoties ar VID, tostarp norādot uz iespējamo zaudējumu vai kaitējuma rašanos, bet VID nav rīkojies savlaicīgi, turklāt tikai daļēji mainījis pieņemtos lēmumus.

Atsaucoties uz Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 4., 5., 6. un 7.pantu, pieteicējs norāda, ka gadījumā, ja VID lēmumi būtu pieņēmis tiesiskus lēmumus vai pilnībā atcēlis prettiesiskos lēmumus, zaudējumi un kaitējums pieteicējam nebūtu nodarīts. Atsaucoties uz minētā likuma 8. un 9.pantu, pieteicējs norāda, ka VID, pieņemot Lēmumu un 2011.gada 16.novembra lēmumu, ir pārkāpis nozīmīgus administratīvā procesa principus – patvaļas aizlieguma un privātpersonas tiesību ievērošanas principu, radot pieteicējam morālo kaitējumu.

[5] Paskaidrojumā tiesai VID norāda, ka uzskata pieteicēja pieteikumu, kā arī lūgumu par Lēmuma darbības apturēšanu par nepamatotu un noraidāmu uz Lēmumā norādīto argumentu pamata. VID papildus paskaidro turpmāk minēto.

[5.1] No likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 24. panta trešās daļas izriet, ka VID ir tiesības samazināt aprēķināto nodokli tikai gadījumā, ja ārvalstīs samaksāto nodokļu summu apstiprina attiecīgās valsts nodokļu administrācija.

Ievērojot minēto, VID uzskata, ka VID Nodokļu pārvaldes Rīgas Latgales priekšpilsētas klientu apkalpošanas centra vadītāja vietnieka rīcība, pieņemot lēmumu pieteicējam par IIN nomaksu, apstākļos, kad nebija Itālijas nodokļu administrācijas apstiprinājuma par nodokļu nomaksu, bija tiesiska un atbilstoša normatīvo aktu nosacījumiem.

Vērtējot VID rīcības konsekvenci, jāņem vērā, ka /pers. C/ sniegtā atbilde nav uzskatāma par administratīvo aktu, kura rezultātā nodibinātās, grozītas, konstatētas vai izbeigtas konkrētas tiesiskās attiecības.

[5.2] VID norāda, ka nav konstatējams Lēmuma prettiesiskums un līdz ar to nav iestājušies Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 4. panta pirmajā daļā noteiktie nosacījumi, tādējādi pieteicēja lūgums atlīdzināt morālo un mantisko kaitējumu nav pamatots.

[5] Pieteicējs uz tiesas sēdi nebija ieradies. Pieteicējam par tiesas sēdes vietu un laiku tika paziņots normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, lietā nav saņemtas ziņas par neierašanās iemesliem vai lūgums izskatīt lietu bez pieteicēja klātbūtnes. Ņemot vērā minēto, tiesa atzina pieteicēja neierašanos uz tiesas sēdi par neattaisnotu un atzina, ka lietu iespējams izskatīt bez pieteicēja klātbūtnes.

[6] VID pārstāve tiesas sēdē neatzina pieteikumā ietverto prasījumu, pamatojoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumā norādītajiem argumentiem, papildus sniedzot paskaidrojumu, ka Lēmums 2013.gada 1.februārī ir atcelts un administratīvais process šajā lietā ir uzsākts no jauna.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, kā arī noklausoties VID pārstāves paskaidrojumus, secina, ka pieteikums ir daļēji apmierināms.

[8] Tiesa secina, ka lietā pastāv strīds, vai VID ir pareizi noteicis pieteicēja ar IIN apliekamo ienākumu 2010.gadā un, vai pieteicējam šīs lietas faktiskajos apstākļos pastāv pienākums maksāt IIN par 2010.gadā Itālijā gūtajiem ienākumiem.

[9] Tiesa, ņemot vērā to, ka Lēmums 2013.gada 1.februārī ir atcelts un administratīvais process ir uzsākts no jauna, secina, ka lietā ir skatāms prasījums par Lēmuma 2.punkta atzīšanu par prettiesisku, jo spēkā neesoša lēmuma atcelšana nav iespējama.

[10] Tiesa konstatē šādus lietas izspriešanai būtiskus faktiskos apstākļus:

[10.1] Lietā nepastāv strīds, ka pieteicējs 2010.gadā ir strādājis uz starptautiskos pārvadājumos izmantojamiem kuģiem;

[10.2] pieteicēja IIN deklarācijas D2[1] pielikumā kā ārvalstīs gūtie ienākumi ir norādīti Ls 3135,49 (no tiem Ls 1959,68 Itālijā gūtie ienākumi un Ls 1175,81 Saūda Arābijā gūtie ienākumi) un aprēķināts IIN Ls 815,23 *(lietas 44.lapa).*

IIN deklarācijas D8 pielikumā pieteicējs ir norādījis attaisnotos izdevumus Ls 364,00, gada neapliekamo minimumu Ls 420,00, kā arī atvieglojumus par apgādājamiem Ls 756,00. Minētos datus ir apstiprinājis arī VID. *(lietas 53.-54.lapa*).

[10.3] 2011.gada 27. septembrī VID Nodokļu pārvaldes Rīgas Latgales priekšpilsētas klientu apkalpošanas centra vadītāja vietnieka p.i., izvērtējot /pers. A/ iesniegto 2010. gada ienākumu deklarāciju, pieņēma lēmumu Nr. 8.21.4.2/29157, ar kuru nolēma noteikt IIN piemaksu Ls 414,83, norādot, ka aprēķinātais IIN nav samazināms par Itālijā samaksāto nodokli, jo deklarācijai pievienotie valsts valodā pārtulkotie dokumenti par Itālijā gūtajiem ienākumiem un ieturēto IIN nav apliecināti ārvalstu nodokļu administrācijā *(lietas 51.-52.lapa).*

[10.4] VID ģenerāldirektore ar 2011.gada 16.novembra lēmumu Nr.22.4.7/79880 atstāja negrozītu VID Nodokļu pārvaldes Rīgas Latgales priekšpilsētas klientu apkalpošanas centra vadītāja vietnieka 2011. gada 27. septembra lēmumu Nr. 8.21.4.2/29157, minot līdzīgus argumentus, kā apstrīdētajā lēmumā *(lietas 47.-50.lapa).*

[10.5] 2012.gadā VID saņēma informāciju no Itālijas Republikas nodokļu administrācijas par pieteicēja 2010.gadā gūtajiem ienākumiem;

[10.6] VID ģenerāldirektore 2012. gada 9. novembrī pieņēma lēmumu Nr. 22.4.7/92812, ar kuru nolēma:

1) uzsākt administratīvo procesu no jauna pieteicēja administratīvajā lietā;

2) atstāt negrozītu Sākotnējo lēmumu daļā par IIN piemaksu Ls 211,07 apmērā;

3) atcelt Sākotnējo lēmumu daļā par IIN piemaksu Ls 203,76 apmērā.

[11] Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8. panta ceturtā daļā paredzīpašu ar IIN apliekamā ienākuma noteikšanu, ja fiziskā persona gūst ienākumus uz tādu darba attiecību pamata, kas paredz šo personu nodarbināt uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa. Par taksācijas gada mēnesi, kurā persona ir nodarbināta (darba attiecībās) uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa, minētas personas ienākumi, par kuriem maksājams algas nodoklis, ir uz darba attiecību pamata gūtā ienākuma daļa šādā apmērā: virsniekiem – Ministru kabineta noteikto 2,5 mēneša minimālo darba algu apmērā; pārējam personālam – Ministru kabineta noteikto 1,5 mēneša minimālo darba algu apmērā.

Saskaņā ar minētā likuma 12.panta pirmo daļu maksātāja gada apliekamajā ienākumā netiek ietverta summa vienas personas gada neapliekamā minimuma apmērā, ja šajā pantā nav noteikts citādi. Gada neapliekamais minimums ir visu gada mēnešu neapliekamo minimumu summa. Mēneša neapliekamā minimuma apmēru taksācijas gadam nosaka Ministru kabinets.

Savukārt minētā panta devītā daļa nosaka, ka [..] šā likuma 8.panta ceturtajā daļā minētajam ienākumam [..], nepiemēro šajā pantā noteikto neapliekamo minimumu.

Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 13.panta pirmās daļas 1.punkts paredz, ka maksātājam ir paredzēti atvieglojumi: par katras šajā punktā minētās personas uzturēšanu, ja šai personai nav piešķirta pensija un tā nesaņem pensiju saskaņā ar likumu "Par valsts pensijām", izņemot apgādnieka zaudējuma pensiju — Ministru kabineta noteiktajā apmērā vienam no apgādniekiem:

Savukārt minētā panta trešā daļa nosaka, ka [..] šā likuma 8.panta ceturtajā daļā minētajam ienākumam nepiemēro šā panta pirmās daļas 1. un 4.punktā noteiktos atvieglojumus.

Tomēr likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" pārejas noteikumu 68.punkts nosaka, ka maksātājs, kurš vēlas piemērot šā likuma 10.panta pirmās daļas 1., 2., 3., 5. un 6.punktā minētos izdevumus, 12.pantā noteikto neapliekamo minimumu un 13.panta pirmās daļas 1. un 4.punktā noteiktos atvieglojumus *2010.gadā gūtajiem ienākumiem*, kuriem piemērojama šā likuma 15.panta 3.[1] daļā un septītajā daļā noteiktā nodokļa likme, un *šā likuma 8.panta ceturtajā daļā minētajam ienākumam*, deklarācijā norāda, ka izvēlējies piemērot minētos nodokļa atvieglojumus, un aprēķina par gadu maksājamā nodokļa vidējo svērto likmi, pamatojoties uz katra ienākuma, kam piemērota atšķirīga likme, daļu kopējā apliekamajā ienākumā, kā arī atmaksājamo nodokli nosaka pēc aprēķinātās vidējās svērtās likmes.

Atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 17. februāra noteikumu Nr. 149 „Noteikumi par iedzīvotāju gada ienākumu deklarāciju un tās aizpildīšanas kārtību" 34.[3] punktam (redakcijā, kas spēkā līdz 2011. gada 31. decembrim) D8 pielikumu aizpilda nodokļa maksātājs, kurš aprēķina par gadu maksājamā nodokļa vidējo svērto likmi, pamatojoties uz katra ienākuma, kam piemērota atšķirīga likme, daļu kopējā apliekamajā ienākumā, kā arī atmaksājamo nodokli par 2010. gadā gūtajiem ienākumiem, un vēlas piemērot neapliekamo minimumu, atvieglojumus par apgādībā esošām personām un attaisnotos izdevumus.

No augstākminētā izriet, ka persona, kura gūst ienākumus tādu darba attiecību pamata, kas paredz šo personu nodarbināt uz starptautiskos pārvadājumos izmantojama kuģa, un kura ir virsnieks, *IIN nosaka no apliekamā ienākuma Ministru kabineta noteikto 2,5 mēneša minimālo darba algu apmērā* par katru taksācijas mēnesi, kurā persona ir nodarbināta uz minētā kuģa, bet minētā maksātāja gada apliekamajā ienākumā par 2010.gadu piemēro attaisnotos izdevumus, neapliekamo minimumu un atvieglojumus par apgādājamiem, ja šī persona ir iesniegusi iedzīvotāju gada ienākumu deklarācijas D8 pielikumu un vēlas piemērot neapliekamo minimumu, atvieglojumus par apgādībā esošām personām un attaisnotos izdevumus.

[12] Ņemot vērā sprieduma 11.punktā norādīto, tiesa secina, ka pieteicējam bija tiesības, nosakot maksātāja gada ar IIN apliekamo ienākumu, piemērot attaisnotos izdevumus Ls 364 (par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem), gada neapliekamo minimumu Ls 420,00, kā arī atvieglojumus par apgādājamiem Ls 756,00. Tādējādi pieteicēja Latvijā apliekamais ienākums ir nosakāms Ls 1551,94 (tiesa ņēma vērā arī VID 2013.gada 1.februāra Lēmumā Nr.22.10/L-3489 ietverto pieteicēja gūto ienākumu Saūda Arābijā pārrēķinu *(lietas 97.lapa)*) un aprēķinātais IIN Ls 403,5. Minētā nodokļa summa saskaņā sprieduma 11.punktā minētajām tiesību normām pieteicējam būtu jāsamaksā saskaņā ar Latvijas normatīvajiem aktiem.

Tādējādi tiesa konstatē, ka VID nepamatoti ir noteicis pieteicēja apliekamo ienākumu Ls 2771,49 (Ls 3135,49 – Ls 364) apmērā, jo, nosakot pieteicēja kā nodarbinātā uz starptautiskajos pārvadājumos izmantojamā kuģa apliekamo ienākumu saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" pārejas noteikumu 68.punktu, VID attiecībā uz 2010.gadā gūtajiem ienākumiem bija jāpiemēro gada neapliekamo minimumu un atvieglojumus par apgādājamiem, jo pieteicējs bija aizpildījis gada ienākumu deklarācijas D8 pielikumu un bija vēlējies piemērot neapliekamo minimumu, atvieglojumus par apgādībā esošām personām un attaisnotos izdevumus.

[13] Saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 24.panta trešo daļu nodokļu dubultā uzlikšana tiek novērsta, Latvijas Republikā maksājamo nodokli samazinot par summu, kas ir vienāda ar ārvalstīs samaksāto nodokli, ja šī nodokļa samaksa ārvalstīs ir apliecināta ar ārvalstu nodokļu iekasēšanas institūcijas apstiprinātiem dokumentiem, kuros uzrādīts apliekamais ienākums un ārvalstīs samaksātā nodokļa summa.

Vienlaikus minētā panta ceturtā daļa nosaka, ka šā panta trešajā daļā minētais samazinājums nedrīkst būt lielāks par summu, kas atbilstu Latvijā aprēķinātajam nodoklim par ārvalstī gūto ienākumu.

No minētā izriet, ka ārvalstīs gūtie ienākumi Latvijā ir apliekami ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, taču gadījumā, ja ienākuma nodoklis no ārvalstīs saņemtiem ienākumiem ir samaksāts ārvalstīs un šī nodokļa samaksa ārvalstīs ir apliecināta ar ārvalstu nodokļu iekasēšanas institūcijas apstiprinātiem dokumentiem, kuros uzrādīts apliekamais ienākums un ārvalstīs samaksātā nodokļa summa, Latvijā aprēķinātais nodoklis ir samazināms par ārvalstīs aprēķināto un samaksāto nodokļa summu, taču šāds samazinājums nedrīkst pārsniegt summu, kas atbilstu Latvijā aprēķinātajam nodoklim par ārvalstī gūto ienākumu.

Ņemot vērā to, ka Lēmumā ir konstatēts, ka Itālijas Republikas nodokļu administrācija ir apstiprinājusi pieteicēja 2010.gadā Itālijā gūtos ienākumus un samaksāto nodokli, tad pieteicēja 2010.gada nodokļu deklarācijas D2[1] pielikuma 7.ailē „Ārvalstīs samaksātais nodoklis" norādītā summa ir iekļaujama deklarācijā. Saskaņā ar pieteicēja ienākumu deklarāciju par Itālijā gūtajiem ienākumiem Ls 1959,68 ir aprēķināts IIN Ls 509,52, un par attiecīgo summu Lēmumā ir samazināts pieteicēja Latvijā maksājamais IIN.

Saskaņā ar Itālijas nodokļu iestādes sniegto informāciju *(lietas 60.-75.lapa)* pieteicējs 2010.gadā Itālijā pie nopelnīja EUR 43 396,91 un samaksāja Itālijā fiziskās personas ienākumu nodokli EUR 12 669,41. Rēķinot matemātiski, pieteicējs Itālijā samaksāja fiziskās personas ienākumu nodokli aptuveni 29,19% no sava ienākuma, kas ir lielāka likme nekā Latvijā 2010.gadā pastāvošā IIN likme– 26%.

Tādējādi tiesa secina, ka par IIN apliekamo summu Ls 1959,68 Itālijā ir samaksāts lielāks nodoklis, nekā tas par minēto summu būtu maksājams Latvijā. Ņemot vērā augstākminēto un sprieduma 11.punktā minēto, tiesa secina, ka nav tiesiska pamata noteikt pieteicējam pienākumu vēl papildus budžetā nomaksāt IIN par 2010.gadu.

Tiesa secina, ka Lēmums nesatur nekādu pamatojumu par, iespējams, pastāvošu pienākumu proporcionāli maksāt IIN arī par Saūda Arābijā gūtajiem ienākumiem un attiecīgu aprēķinu, tādējādi arī tiesai nav pamata izvērtēt maksājamo IIN saistībā ar Saūda Arābijā gūtajiem ienākumiem, jo šis aspekts nav izmantots Lēmuma, kas uzliek pienākumu papildus budžetā iemaksāt IIN, pamatojumā.

[14] Ņemot vērā sprieduma 11.-13.punktā konstatēto, tiesa secina, ka Lēmums tā pārsūdzētajā daļā ir prettiesisks.

[15] Pieteicējs lūdz atlīdzināt viņam morālo kaitējumu Ls 400 apmērā, norādot, ka sakarā ar VID ierēdņu nekompetento un prettiesisko rīcību viņam ir nodarīts morālais kaitējums. Pieteicējs lūdz atlīdzināt arī izdevumus par juridisko palīdzību par šīs lietas risināšanu VID un Lēmuma pārsūdzēšanu tiesā Ls 218,00 apmērā, par ko pieteicējs ir iesniedzis SIA /Nosaukums A/ 2012.gada 5.decembra rēķinu Nr.2-05/12/2012 par sniegtajiem juridiskajiem pakalpojumiem laika posmā no 2011.gada 10.oktobra līdz 2012.gada 5.decembrim.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma (turpmāk – Zaudējumu atlīdzināšanas likums) 4.pants paredz, ka iestāde zaudējumu var nodarīt ar darbību, izdodot prettiesisku administratīvo aktu vai veicot prettiesisku faktisko rīcību, vai arī bezdarbību, ja iestādei bija pienākums rīkoties, bet tā prettiesiski nav rīkojusies.

Ņemot vērā to, ka tiesa konstatēja, ka Lēmums ir prettiesisks, tad pastāv pamats, lai varētu lemt par atlīdzinājuma noteikšanu pieteicējam.

[16] Atbilstoši Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 9.pantam morālais kaitējums šā likuma izpratnē ir personiskais kaitējums, kas izpaužas kā fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis *būtisks* šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums.

Savukārt minētā likuma 7.panta trešā daļa cita starpā noteic, ka mantiskais zaudējums ir arī zaudējums, kas saistīts ar administratīvā akta atcelšanu.

[17] Administratīvā procesa likuma 93.panta pirmā un otrā daļa nosaka, ka, iesniedzot iesniegumu par administratīvā akta vai faktiskās rīcības *apstrīdēšanu,* vienlaicīgi var prasīt atlīdzinājumu. Savukārt, ja administratīvo aktu vai faktisko rīcību var pārsūdzēt tiesā bez apstrīdēšanas vai ja zaudējumus vai kaitējumu nodarījusi augstāka iestāde apstrīdēšanas procesā, pieteikumā par administratīvā akta vai faktiskās rīcības pārsūdzēšanu vienlaikus var prasīt arī atlīdzinājumu.

Tādējādi likumdevējs ir noteicis, ka tiesa var skatīt jautājumu par atlīdzinājumu tikai tad, kad valsts pārvalde jau iepriekš izteikusi viedokli par šo jautājumu. Tikai tad, ja augstākas iestādes nav, tā ir Ministru kabinets vai administratīvo aktu var pārsūdzēt tiesā bez apstrīdēšanas augstākā iestādē, vai arī zaudējumus vai kaitējumu nodarījusi augstāka iestāde apstrīdēšanas procesā, nav nepieciešama iepriekšēja ārpustiesas izskatīšana attiecībā uz prasījumu par atlīdzinājumu.

Šajā lietā tiesa nekonstatē, ka pieteicējs būtu vērsies VID ar iesniegumu par zaudējumu atlīdzināšanu, kā arī tiesa nekonstatē, ka pieteicējs būtu norādījis, ka zaudējumi pieteicējam būtu nodarīti Lēmuma apstrīdēšanas procesā (piemēram, prettiesiski izpausti sensitīvi personas dati).

Tādējādi tiesa konstatē faktu, ka attiecībā uz morālā kaitējuma un juridiskās palīdzības izdevumu par VID lēmumu apstrīdēšanu atlīdzinājuma prasījumu nav ievērota lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtība.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 278.panta 1.punktu tiesa atstāj pieteikumu bez izskatīšanas, ja pieteicējs nav ievērojis likumā noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību.

Ņemot vērā augstākminēto, tiesa, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 278.panta 1.punktu, atstāj pieteicēja pieteikumu daļā par morālā kaitējuma un juridiskās palīdzības izdevumu par sākotnējo VID lēmumu apstrīdēšanu atlīdzinājumu bez izskatīšanas.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 281.pantu, ja pieteikums atstāts bez izskatīšanas, pieteicējs var no jauna iesniegt pieteikumu tiesā, ievērojot likumā noteikto kārtību.

[18] Tiesa, saprātīgi interpretējot pieteicēja prasījumu, atzīst, ka prasījums atlīdzināt juridiskās palīdzības izdevumus ietver sevī arī tiesāšanās izdevumus jeb izdevumus, kuri ir saistīti ar Lēmuma pārsūdzēšanu tiesā.

Tiesas ieskatā nav saprātīgi, ka persona apstrīdēšanas procesa laikā prasītu tiesāšanās izdevumu atlīdzību, minētie izdevumi rodas tikai tad, ja augstāka iestāde apstrīdēšanas procesā nav labojusi zemākas iestādes kļūdu. Tādējādi tiesa uzskata, ka prasījumam par tiesāšanās izdevumu

atlīdzināšanu nav nepieciešama ārpustiesas izskatīšana un minētais prasījums ir skatāms šīs lietas ietvaros.

SIA „/Nosaukums A/" ir sniedzis paskaidrojumu, ka no saistībā ar 2012.gada 5.decembra rēķina summas (Ls 218,00) uz pieteikuma Administratīvajai rajona tiesai par Lēmuma atcelšanu sagatavošanu attiecas Ls 118, pārējais attiecas uz konsultācijām un dokumentu sastādīšanu.

Tiesa konstatē, ka pieteicēja pilnvarotā pārstāve 2010.gada 7.septembrī ir iesniegusi pieteikumu par Lēmuma atcelšanu un 2013.gada 15.janvārī ir iesniegusi iesniegumu Administratīvajai rajona tiesai, kurā norādījusi papildus argumentus un apsvērumus lietā *(lietas 41.-43.lapa)*. Tiesas sēdēs pieteicēja pārstāvis nav piedalījies.

SIA „/Nosaukums A/" rēķinā ir norādīts, ka tas ir izrakstīts par sniegtajiem juridiskajiem pakalpojumiem laika posmā līdz 2012.gada 5.decembrim, tādējādi minētais rēķins neietver 2013.gada 15.janvāra iesnieguma tiesai sastādīšanu. No augstākminētā tiesa secina, ka lietā nav pierādījumu tam, vai ir bijuši un cik lieli ir bijuši pieteicēja izdevumi par juridiskās palīdzības sniegšanu attiecībā uz 2013.gada 15.janvāra iesniegumu tiesai.

Ministru kabineta 2011.gada 8.novembra noteikumi Nr.859 „Noteikumi par privātpersonai atlīdzināmo juridiskās palīdzības izmaksu maksimālo apmēru" nosaka ar juridisko palīdzību saistīto izmaksu maksimālo apmēru, ko atlīdzina privātpersonai, ja valsts pārvaldes iestādes rīcības dēļ privātpersonai tika nodarīts mantiskais zaudējums vai personisks kaitējums.

Minēto noteikumu 3.2.apakšpunkts nosaka, ka valsts atlīdzina izmaksas vienai personai šādā apmērā: par pieteikuma sastādīšanu – 22,50 latu.

Pieteikumā nav norādīts uz papildus juridiskās palīdzības izdevumiem, kā arī tiesa no lietas materiāliem nekonstatē vēl papildus veiktās darbības no pieteicēja pārstāvja puses, piemēram, iepazīšanos ar lietas materiāliem, par kurām varētu piešķirt atlīdzinājumu.

Nepieciešamība vērsties tiesā pieteicējam radusies tādēļ, ka tika pieņemts Lēmums. Līdz ar to ir konstatējama cēloņsakarība starp izdevumiem par jurista sniegtajiem pakalpojumiem (pieteikuma un pieteikuma papildinājumu sagatavošana) un VID izdoto administratīvo aktu.

Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 10.panta pirmā daļa noteic, ka cietušais nav tiesīgs pilnīgi vai daļēji saņemt zaudējuma atlīdzinājumu, ja viņš nav, izmantojot savas zināšanas, spējas un praktiskās iespējas, darījis visu iespējamo, lai zaudējumu novērstu vai samazinātu.

Tiesa izskatāmajā gadījumā pieteicēja līdzatbildību nekonstatē.

Ņemot vērā augstākminēto, tiesa secina, ka pieteicējam ir piešķirams atlīdzinājums par juridiskās palīdzības izdevumiem par lietas vešanu tiesā Ls 22,5 apmērā.

Tiesa norāda, ka Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 7.panta trešās daļas piemērošana ir jāaplūko kopsakarā ar objektīvās izmeklēšanas principu, kas noteic tiesai pienākumu objektīvi noskaidrot lietas apstākļus un dot tiem juridisku vērtējumu (APL 103.panta otrā daļa), sniegt administratīvā procesa dalībniekiem norādījumus un ieteikumus (lai prasījuma robežās noskaidrotu patiesos lietas apstākļus un panāktu tiesisku un taisnīgu lietas izskatīšanu), kā arī vākt pierādījumus pēc savas iniciatīvas, ja administratīvā procesa dalībnieku iesniegtie pierādījumi nav pietiekami (APL 107.panta ceturtā daļa un 150.panta ceturtā daļa).

Administratīvajā procesā personai ne vienmēr ir nepieciešami īpaši juridiskie pakalpojumi, jo pats process ir veidots tā, lai, cik vien tas iespējams, aizsargātu šīs personas tiesības. Proti, administratīvajās lietās tiesā darbojas objektīvās izmeklēšanas princips, kas ievērojami samazina nepieciešamību pēc juridiskajiem pakalpojumiem. Tādējādi ir pamatoti, ka personai netiek atlīdzināti visi ar juridisko palīdzību saistītie izdevumi.

[19] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, ja pieteikumu pilnībā vai daļēji apmierina, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu. Pieteicējs 2012.gada 5.decembrī ir samaksājis valsts nodevu Ls 20 apmērā *(lietas 8.lapa)*.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.-251.pantu, 278.panta 1.punktu, 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt daļēji /pers. A/ pieteikumu.

Atzīt par prettiesisku Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores 2012.gada 9.novembra lēmuma Nr.22.4.7/92812 2.punktu.

Uzlikt pienākumu Latvijas Republikai atlīdzināt /pers. A/ nodarīto mantisko zaudējumu Ls 22,50 (divdesmit divu latu, piecdesmit santīmu) apmērā.

Atstāt bez izskatīšanas pieteikumu daļā par morālā kaitējuma Ls 400 apmērā un juridiskās palīdzības izdevumu par Valsts ieņēmumu dienesta lēmumu apstrīdēšanu atlīdzinājumu.

Pārējā daļā pieteikumu noraidīt.

Piespriest no Latvijas Republikas par labu /pers. A/ *(personas kods /personas kods/, dzīvojošs /adrese/)* samaksāto valsts nodevu divdesmit latu apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese *(paraksts)* T.Jefremova